

ВІДГУК

офіційного опонента

кандидата філологічних наук Величенко Олени Вадимівни

на дисертацію Альшевої Анни Олексіївни

«Лінгвопрагматичні особливості перекладу електронного гіпертексту
(на прикладі «Вікіпедії»)»,

подану на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук
за спеціальністю 10.02.16 – перекладознавство

Представлена на розгляд дисертація Альшевої Анни Олексіївни на тему «Лінгвопрагматичні особливості перекладу електронного гіпертексту (на матеріалі «Вікіпедії»)» порушує, на наш погляд, актуальну на сьогоднішній день проблему перекладу порівняно нового жанру Інтернет-дискурсу – електронної он-лайн енциклопедії.

Необхідність комплексної розвідки такого типу, особливо між мовною парою українська – німецька, обумовлює актуальність представленої на розгляд роботи. Брак попередніх розвідок із відповідної тематики підкріплює новизну результатів, отриманих у дисертації. Інноваційною, а тому особливо цікавою для науки, є і сама досліджувана фахова мова «Вікіпедії», яка акумулює в собі позначення для нових феноменів сучасного інформаційного суспільства та віддзеркалює сучасні глобалізаційні процеси.

Об'єктом дослідження слугують електронні гіпертексти вільної он-лайн енциклопедії «Вікіпедія», репрезентовані в Мережі німецькою й українською мовами, та їхні переклади відповідно. Предметом дослідження стає розгляд поняття «електронний гіпертекст» у царині лінгвістики, перекладознавства та в контексті Інтернет-дискурсу, а також пошук перекладацьких стратегій адекватного відтворення німецькомовних електронних гіпертекстів українською мовою та, навпаки, – відтворення українськомовних електронних гіпертекстів німецькою мовою.

Усі результати дослідження є наслідком самостійної праці дисертанта. Наукових робіт, виконаних у співавторстві, немає.

Відповідно до мети і завдань дисертація складається зі вступу, трьох розділів із висновками по кожному з них, загальних висновків, додатків та списку використаної літератури. Така структура роботи є достатньо прозорою, вона допомогла дати систематизовані відповіді на всі завдання, які стояли перед дисертанткою. Дисертантка опрацювала великий обсяг літератури (260 спеціальних і загальних джерел). Відповідно, наукові положення, висновки та рекомендації щодо подальших досліджень викладені достатньо обґрунтовано.

Високої оцінки заслуговує ретельна робота здобувачки над теоретичними розвідками, присвяченими проблематиці тлумачення поняття «електронний гіпертекст».

Серед позитивних здобутків дослідження варто вважати залучення студентів та викладачів Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка до здійснення перекладу, що сприяло отриманню практичних результатів. Також є необхідність підкреслити, що ініціатива здобувачки щодо залучення студентів-перекладачів до роботи над перекладом статей із енциклопедії «Вікіпедія» мала неабиякий практичний результат, описаний у третьому розділі роботи.

Усе сказане дозволяє кваліфікувати роботу А. О. Альшевої як комплексне наукове дослідження, яке відповідає сучасному рівню лінгвістичної епістемології. Разом із тим, складність завдань, що стоять перед такого рівня роботами, не могла не позначитися й на деяких проблемних моментах дисертації, які, на мою думку, потребують роз'яснення.

Хоча подана робота має шифр спеціальності 10.02.16 – перекладознавство, проте вважаємо, що варто було усунути окремі фрагменти, які виходять за межі зазначеної спеціальності. Зайву інформацію виявлено у вступі, деяких пунктах висновків, у першому розділі дисертації. Однак матеріал

дослідження, використані дисертантом методи, тема та структура роботи свідчать радше про окремі відхилення від розв'язання поставлених завдань, ніж про свідомий вихід за межі обраної спеціальності.

Вважаємо, що чимало теоретичного матеріалу, поданого дисертанткою, зокрема теоретичні роздуми щодо методів, способів, прийомів, тактик перекладу тощо (с. 92-95) не підкріплено практичними результатами спостережень авторки. Натомість доцільним видається вивчення трактувань зазначених перекладознавчих категорій німецькими науковцями, зокрема М. Шрайбером («Übersetzung und Bearbeitung. Zur Differenzierung und Abgrenzung des Übersetzungsbegriffs»), Ф. Шляйермахером, В. Віллсом та ін.

Практичній частині дослідження бракує підпункту із детальною оцінкою якості виконання перекладів, докладного аналізу тих чи інших недоліків та лакун у перекладі тощо. Було б доцільним провести опитування фахової аудиторії – перекладачів – на предмет якості перекладу статей.

Обсяг проаналізованого матеріалу – 100 електронних енциклопедичних статей, що в сумі склало 1524 умовних сторінок тексту, – вважаємо достатнім. Бажано додати більше прикладів по кожному із перекладознавчих аспектів, описаних у практичній частині роботи.

На наш погляд Глосарій Вікі-термінів із Додатків Е та Є недоопрацьовано, бажано б було об'єднати їх в один додаток, доповнити прикладами.

У цілому, наукову компетентність автора не можу поставити під сумнів, тому що текст роботи написаний із урахуванням останніх досягнень сучасного перекладознавства. Дисертація А. О. Альшевої ґрунтується на її знаннях, почерпнутих з 224 наукових джерел, написаних українською, російською, німецькою та англійською мовами.

У роботі досягнуто поставлену мету і вирішено окреслені завдання дослідження. На основі отримання достовірних наукових результатів вирішено важливу науково-прикладну проблему з перекладознавства.

Проте висловлені щодо роботи зауваження мають частковий характер та не знижують загальну позитивну оцінку проведеного дослідження. Вони в жодному випадку не ставлять під сумнів наукову концепцію дослідження, не позначаються на теоретичній та практичній значущості отриманих результатів та не можуть вплинути на загальну високу оцінку дисертації.

Отже, на підставі детального знайомства з дисертацією Альшевої Анни Олексіївни «Лінгвопрагматичні особливості перекладу електронного гіпертексту (на прикладі «Вікіпедії»)», вважаємо, що дослідження є завершеною науковою розвідкою. Дисертація виконана на належному науковому рівні та повністю відповідає вимогам нормативних документів МОН України щодо дисертацій, зокрема «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567.

Дисертаційна робота «Лінгвопрагматичні особливості перекладу електронного гіпертексту (на прикладі «Вікіпедії»)», за своїм змістом відповідає паспорту спеціальності 10.02.16 – перекладознавство. За формальними та змістовними ознаками дисертаційна робота повністю відповідає вимогам нормативних документів МОН України, а її авторка, Альшева Анна Олексіївна, заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата філологічних наук за спеціальністю 10.02.16 – перекладознавство.

Офіційний опонент

к.філол.н., викл. кафедри перекладу і
теоретичної та прикладної лінгвістики
Державного закладу

«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д. Ушинського»

О. В. Величенко